



บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ในด้าน

1. จุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524
2. ลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา
3. กระบวนการการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
4. ประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 โรงเรียน แบ่งออกเป็นแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนละ 15 คน แผนการเรียนภาษาต่างประเทศ โรงเรียนละ 15 คน รวมโรงเรียนละ 30 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 480 คน สุ่มโดยวิธีแบ่งพหุหลายขั้นตอน (Multi-Stage Stratified Random Sampling)

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยอาศัยแนวความคิดที่ได้จากการศึกษาตำรา วารสาร สิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็น

แบบเลือกตอบ (Checklist) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended questions) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมและความตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีวิทยา แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ จำนวน 20 คน แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรจริงในการวิจัยครั้งนี้ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 480 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 480 ชุด (ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง) ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์จำนวนทั้งสิ้น 477 ชุด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ จำนวน 240 คน เป็นชาย 144 คน เป็นหญิง 126 คน มีอายุระหว่าง 18-20 ปี ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนมีความเห็นว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่น่าสนใจ มีเนื้อหาหนัก ต้องจดจำ และท่องหนังสือมาก นักเรียนจะเรียนวิชานี้ ถ้าโรงเรียนไม่บังคับให้เรียน
2. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนภาษาต่างประเทศ จำนวน 237 คน เป็นชาย 75 คน เป็นหญิง 162 คน มีอายุระหว่าง 18-20 ปี ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนมีความเห็นว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่น่าสนใจ สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เป็นวิชาที่มีเนื้อหามากต้องจดจำ และท่องหนังสือมาก กิจกรรมการเรียนการสอนในวิชานี้ไม่น่าสนใจ นักเรียนจะเรียนวิชานี้ถ้าโรงเรียนไม่บังคับให้เรียน
3. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ จำนวน 477 คน เป็นชาย 189 คน เป็นหญิง 238 คน มีอายุระหว่าง 18-20 ปี เรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ 240 คน เรียนในแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ 237 คน นักเรียนทั้งสองแผนการเรียน มีความเห็นว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่น่าสนใจ สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และเห็นว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีเนื้อหามาก ต้องจดจำ และต้องท่องหนังสือมาก แต่นักเรียนส่วนใหญ่ก็จะเรียนวิชานี้ ถ้าโรงเรียนไม่บังคับให้เรียน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ในด้านจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524 ลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา ปรากฏผลดังนี้

1. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในด้านจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524 ระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทั้งสองกลุ่มโดยส่วนรวมเห็นด้วยมากกับจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524 ตามที่ระบุไว้ และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละข้อที่ระบุไว้ ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เกือบทุกข้อ ยกเว้นในข้อที่ระบุว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาสังคมศึกษาระบุไว้ชัดเจนนักเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเรียนแต่ละรายวิชาได้ และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทุกแผนการเรียนควรเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในด้านลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทั้งสองกลุ่มโดยส่วนรวมเห็นด้วยมากกับลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาตามที่ระบุไว้ และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละข้อที่ระบุไว้ ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เกือบทุกข้อ ยกเว้นในข้อที่ระบุว่า เนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีลักษณะเป็นนามธรรมมากเกินไป วิชาสังคมศึกษานำเนื้อหาที่ค้นพบใหม่ ๆ มาให้นักเรียนได้เรียนเสมอ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ และเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูก ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในด้านกระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

โดยส่วนรวมเห็นด้วยมากกับกระบวนการการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาตามที่ระบุไว้ และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละข้อที่ระบุไว้ ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เกือบทุกข้อ ยกเว้นในข้อที่ระบุว่าการแบ่งกลุ่มคั้นคว่ำทำรายงานช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ การนำสื่อทัศนูปกรณ์ เช่น สไลด์เทป วีดีโอ ภาพยนตร์ แผ่นโปสเตอร์ มาประกอบการเรียน เป็นครั้งคราวทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น การสอนโดยการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบทำให้เสียเวลาและได้เนื้อหาน้อย และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้อก่อนการสอบให้นักเรียนทราบทุกครั้ง ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในด้านประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา ระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนโดยส่วนรวมเห็นด้วยมากกับประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษาตามระบุไว้ และมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละข้อที่ระบุไว้ ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เกือบทุกข้อ ยกเว้นในข้อที่ระบุว่า วิชาสังคมศึกษาช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวิชาสังคมศึกษามีส่วนในการสร้างเสริมให้นักเรียนซาบซึ้งและเห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ จากแบบสอบถามแบบปลายเปิดเรียงตามลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย สรุปได้ดังนี้

1. ด้านจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ในด้านจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะดังนี้ จุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524 มีความเหมาะสมดีแล้ว ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาควรสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ และควรเน้น

จุดประสงค์ทางด้านจริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เพื่อก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

2. ด้านลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ในด้านลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันให้มากขึ้น เนื้อหาซ้ำซากมากเกินไปทำให้เบื่อหน่ายไม่อยากเรียน เนื้อหากว้างและมากเกินไป ทำให้เกิดความสับสนในบางครั้ง ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยตลอดเวลา เนื้อหาโดยรวมเหมาะสมดีแล้ว เนื้อหาควรสอดคล้องและเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

3. ด้านกระบวนการการเรียนการสอน

3.1 วิธีการสอนของครู ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ เกี่ยวกับวิธีการสอนของครูปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้ ครูไม่ควรใช้วิธีการบรรยายตามหนังสือเรียน ทำให้วิชาสังคมศึกษาน่าเบื่อหน่าย ครูควรยกตัวอย่างจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มาประกอบการอธิบาย จะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนดีขึ้น และเป็นผู้ทันสมัยขึ้น ควรใช้อุปกรณ์ใหม่ ๆ แปลก ๆ หลายรูปแบบมาประกอบการสอนมากขึ้น ควรหาวิธีการและเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ หลาย ๆ รูปแบบมาใช้ในการสอนจะทำให้บทเรียนน่าสนใจขึ้น วิธีการสอนที่ครูใช้เหมาะสมดีแล้ว เพราะสามารถทำให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน เข้าใจง่าย และสนใจการเรียนมากขึ้น และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

3.2 กิจกรรมการเรียนการสอน ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การโต้วาที การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น ควรนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ โดยเฉพาะสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและเข้าใจได้ง่ายขึ้น ควรจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนให้มากขึ้น

3.3 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ เกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนหลาย ๆ ประเภทและมีให้มากขึ้นกว่าเดิม อุปกรณ์ที่นำมาประกอบการสอนควรเป็น

อุปกรณ์ที่ทันสมัย โดยเฉพาะประเภทโสตทัศนอุปกรณ์ ควรจัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอและเหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน

3.4 การวัดและการประเมินผล ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีการทดสอบย่อย หลังจากจบบทเรียนแต่ละบท เพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น การวัดและการประเมินผล ในปัจจุบันเหมาะสมดีแล้ว

4. ด้านประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ เกี่ยวกับประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะดังนี้ วิชาสังคมศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ วิชาสังคมศึกษาทำให้เข้าใจเพื่อนมนุษย์และสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้ดีขึ้น และวิชาสังคมศึกษาทำให้เข้าใจเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียน ภาษาต่างประเทศ" ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524

การเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียน ภาษาต่างประเทศ พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และปรากฏว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่าง ประชากรเห็นด้วยมากกับจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524 ตามที่ระบุไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า จุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ได้ปรับปรุงขึ้นจากแนวคิดของสังคมศึกษาแนวใหม่ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมแบบประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข และให้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสภาพความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสริมศรี เสวตามร (Sirmsree Sevatomorn 1976 : 7171-A) ที่พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติทางบวกมากขึ้นต่อการศึกษาวิชา สังคมศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติศักดิ์ รัตนจันทร์ (2530 : 115) ที่พบว่า

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์กับแผนการเรียนสังคม-ภาษา เห็นด้วยกับจุดประสงค์ของวิชาพระพุทธศาสนาตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ทั้งนี้วิชาพระพุทธศาสนาดังกล่าวก็จัดเป็นส่วนหนึ่งของวิชาในหลักสูตรสังคมศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายข้อ ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524 ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ระบุว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาสังคมศึกษาระบุไว้ชัดเจน นักเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเรียนแต่ละรายวิชาได้ และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทุกแผนการเรียนควรเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวิธีการเรียนที่ต่างกัน กล่าวคือ การเรียนของนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ใช้วิธีการเรียนแบบวิทยาศาสตร์หรือแบบแก้ปัญหา ในขณะที่นักเรียนแผนการเรียนภาษาต่างประเทศใช้วิธีการท่องจำ การอ่าน และการฝึกทักษะ ซึ่ง วอร์เรน แอล แฮสแลม และวิลเลียม เอฟ บราวน์ (Warren L. Haslam and William F. Brown 1968 : 223-286) และนิภา เสือก้อน (2523 : 42-45) ก็ได้ศึกษาพบว่าวิธีการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโปรแกรมวิทยาศาสตร์ เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนการเรียนในโปรแกรมศิลปภาษาต้องอาศัยการอ่าน การท่องจำ ซึ่งกฎเกณฑ์บางอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวลงไปแต่อาจมีข้อยกเว้นเสมอ ด้วยเหตุผลดังกล่าวอาจทำให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีความคิดเห็นต่างกันในเรื่องที่ระบุว่าจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาสังคมศึกษาระบุไว้ชัดเจนนักเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเรียนแต่ละรายวิชาได้ ส่วนในข้อที่ระบุว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทุกแผนการเรียนควรเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันนั้นอาจเป็นเพราะว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีพื้นฐานความรู้ต่างกัน มีประสบการณ์ในการเรียนวิชาพื้นฐาน ตลอดจนความต้องการในวิชาการต่างกัน ซึ่งมีผลทำให้ทัศนคติแตกต่างกัน (พรรณี ช. เจริญจิต 2528 : 69-73) แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนทั้งสองกลุ่มก็เห็นด้วยมากกับข้อความที่ระบุไว้ทั้งสองข้อดังกล่าวข้างต้นแสดงว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีความคิดเห็นว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาสังคมศึกษาระบุไว้ชัดเจน นักเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเรียนแต่ละรายวิชาได้ และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทุกแผนการเรียนควรเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร

2. ด้านลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา

การเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ พบว่า

นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นโดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่างประชากร เห็นด้วยมากกับลักษณะของ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาตามที่ระบุไว้ เช่น เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสอดคล้องกับแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันมากที่สุด เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาน่าสนใจทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นอยากเรียน เนื้อหาที่มีความทันสมัยสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งจากข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำรัส น้อยแสงศรี (2519 : 165-169) ที่พบว่า เนื้อหาของหลักสูตร สังคมศึกษาส่วนใหญ่น่าสนใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ พูนสิน จันทร์วงศ์ (2522 : 85-92) ที่พบว่า เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน สุนทร ทองประเสริฐ (2524 : 81-87) ที่พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับระดับสติปัญญาของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะและเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย สอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันและความต้องการของนักเรียนมากขึ้น ตามแนวทางของวิชาสังคมศึกษาแนวใหม่ซึ่งจะเห็นได้จากจุดประสงค์ของหลักสูตร วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบันที่มุ่งให้ความรู้ ความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและความเป็นอยู่ของมนุษย์ เพื่อให้ผู้เรียนนำเอาความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 137)

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเป็นรายชื่อ ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ระบุว่า เนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีลักษณะเป็นนามธรรมมากเกินไป ซึ่งถึงแม้ว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มจะเห็นด้วยมากกับข้อความดังกล่าว แสดงว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่า เนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีลักษณะเป็นนามธรรมมากเกินไป แต่เมื่อทดสอบตามสมมติฐานแล้ว ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั้นอาจเป็นเพราะว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวิธีการเรียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การเรียนของนักเรียนแผนการเรียนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ใช้วิธีท่องจำเนื้อเรื่อง และการฝึกทักษะ แต่การเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ใช้วิธีการเรียนแบบวิทยาศาสตร์หรือแบบแก้ปัญหามากกว่า ทำให้นักเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์มีวิธีการคิด การให้เหตุผลแบบวิทยาศาสตร์ วิธีการเรียนที่แตกต่างกันย่อมทำให้วิธีการคิดของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ วอร์เร็น แอล แฮสแลม และ วิลเลียม เอฟ บราวน์ (Warren L. Haslam and William F. Brown 1968 : 223-286) และนิภา เลือก้อน (2523 : 42-45) ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้จึงมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อความดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้นักเรียนทั้งสองกลุ่มยังมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในข้อที่ระบุว่า วิชาสังคมศึกษามีการนำเนื้อหาที่ค้นพบใหม่ ๆ มาให้นักเรียนได้เรียนเสมอ และเนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งนักเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์เห็นด้วยน้อย ในขณะที่นักเรียนแผนการเรียนภาษาต่างประเทศเห็นด้วยมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ใช้วิธีการเรียนแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่งมักจะมีข้อค้นพบใหม่ ๆ ทางวิทยาศาสตร์อยู่เสมอ ๆ จึงมีความเห็นด้วยน้อยว่าวิชาสังคมศึกษามีการนำเนื้อหาที่ค้นพบใหม่ ๆ มาให้นักเรียนได้เรียนเสมอ และเนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ ในขณะที่การเรียนของนักเรียนในแผนการเรียนภาษาต่างประเทศใช้วิธีการเรียนแบบการอ่าน การท่องจำ การฝึกทักษะ จึงทำให้นักเรียนในแผนการเรียนภาษาต่างประเทศมีความเห็นด้วยมากกับข้อความดังกล่าว นอกจากนี้ลักษณะเนื้อหาวิชาทางสังคมศาสตร์มักจะเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต แล้วนำมาศึกษา วิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นข้อค้นพบทางสังคมศาสตร์จึงมักเป็นข้อค้นพบในสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งแตกต่างกับการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นการค้นพบในสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต จึงทำให้นักเรียนโดยเฉพาะแผนการเรียนวิทยาศาสตร์เห็นด้วยน้อยว่า วิชาสังคมศึกษามีการนำเนื้อหาที่ค้นพบใหม่ ๆ มาให้นักเรียนได้เรียนเสมอ และเนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น นักเรียนทั้งสองกลุ่มจึงมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อดังกล่าว และนักเรียนทั้งสองกลุ่มยังมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในข้อที่ระบุว่า เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูก ซึ่งถึงแม้ว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มจะเห็นด้วยมากกับข้อความดังกล่าวก็ตาม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวิธีการเรียนที่แตกต่างกัน จึงทำให้วิธีการคิดของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ วอร์เร็น แอล แฮสแลม และ วิลเลียม เอฟ บราวน์ (Warren L. Haslam and William F. Brown 1968 : 223-286) และนิภา เลือก้อน (2523 : 42-45) ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ นักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้จึงมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อความดังกล่าวข้างต้น

3. ด้านกระบวนการการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

การเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านกระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

๑.๑1 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยมากกับกระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาตามที่ระบุไว้ เช่น ครูได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนบ่อย ๆ ครูได้บอกให้นักเรียนรู้จักวิธีการในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาอยู่เสมอ การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเรียนทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในบทเรียนมากขึ้น การที่ครูใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ประกอบการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น การทดสอบย่อยเมื่อจบบทเรียนแต่ละบททำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น การวัดความรู้ความเข้าใจตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วย การทดสอบควรมีทั้งข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย การวัดผลการเรียนควรมีการประเมินจากคะแนนเก็บระหว่างภาคและการสอบปลายภาค เป็นต้น ซึ่งจากข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำรัส น้อยแสงศรี (2519 : 165-169) ที่พบว่านักเรียนต้องการให้ครูใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และนักเรียนส่วนใหญ่เสนอแนะว่า การสอนของครูควรให้มีโอกาสประกอบการสอนทุกครั้ง รวมทั้งควรปรับปรุงวิธีการสอนให้ใหม่อยู่เสมอ วิรากร พดุงชีวิต (2518 : 75-81) ที่พบว่านักเรียนชอบวิธีการวัดผลโดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัยรวมกัน สุนทรียา เปรมวารี (2522 : 46-48) ที่พบว่า นักเรียนชอบเรียนด้วยวิธีสืบสอบ เพราะช่วยส่งเสริมให้ฝึกทักษะในการคิดและการศึกษาค้นคว้า กัญญา บัวทอง (Pinyo Buathong 1973 : 6050A-6051A) ที่พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษามีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในบทเรียน และได้เสนอแนะการจัดโปรแกรมสังคมศึกษาแนวใหม่สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทยว่า ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในบทเรียนให้มากขึ้น กิตติศักดิ์ รัตนจันทร์ (253๐ : 108-114) ที่พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์กับแผนการเรียนสังคม-ภาษา เห็นด้วยกับกระบวนการเรียนการสอนในเรื่องต่าง ๆ เช่น รูปภาพ ภาพนิทานชาดก ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ดีขึ้น การวัดผลวิชาพระพุทธศาสนาควรทำการทดสอบย่อยเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท การวัดผลและประเมินผลวิชาพระพุทธศาสนาควรวัดความรู้ความเข้าใจด้วยการสอบทั้งข้อสอบอัตนัยและปรนัย การวัดผลและประเมินผลควรประเมินจากผลการสอบระหว่างภาคกับการสอบปลายภาค เป็นต้น ทั้งนี้วิชาพระพุทธศาสนาจัดเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา พ.ศ. 2524

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายข้อ ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ ๑.๐1 เกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ระบุว่า การแบ่งกลุ่มค้นคว้าทำรายงานช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ การนำวัสดุทัศนูปกรณ์ เช่น สไลด์ เทป วีดีโอ ภาพยนตร์ แผ่นโปร่งใส มาประกอบการเรียนเป็นครั้งคราวทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น และครูแจ้งจุดประสงค์

การเรียนรู้ก่อนการสอบให้นักเรียนทราบทุกครั้ง ถึงแม้ว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มจะเห็นด้วยมากกับข้อความดังกล่าวก็ตามที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนทั้งสองแผนการเรียนมีลักษณะการเรียนที่แตกต่างกัน นักเรียนที่เรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์จะเรียนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และการแก้ปัญหาโดยเน้นการทดลอง จึงทำให้ต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ตลอดเวลาดังนั้นนักเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์จึงสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้ดีกว่านักเรียนในแผนการเรียนภาษาต่างประเทศที่มีวิธีการเรียนโดยอาศัยการอ่าน การฝึกทักษะ และการท่องจำเป็นหลักมากกว่า ดังนั้นนักเรียนทั้งสองกลุ่มจึงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน นอกจากนี้เนื้อหาวิชาที่เรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์นั้นมีความรู้ที่แน่นอนและมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากกว่าเนื้อหาวิชาที่เรียนในแผนการเรียนภาษาต่างประเทศที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นนามธรรมยากแก่การทำความเข้าใจ ซึ่ง วอร์เร็น แอล แฮสแลม และวิลเลียม เอฟ บราวน์ (Warren L. Haslam and William F. Brown 1968 : 223-226) และนิกา เลือกอน (2522 : 42-45) ก็ได้ศึกษาพบว่าวิธีการเรียนในโปรแกรมวิทยาศาสตร์เป็นวิธีการที่ต้องอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากกว่าโปรแกรมศิลปภาษาที่ต้องอาศัยวิธีการเรียนด้วยการอ่านและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นนามธรรม ด้วยเหตุผลดังกล่าวนักเรียนทั้งสองกลุ่มจึงมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อความดังกล่าวข้างต้น ส่วนในข้อที่ระบุว่า การสอนโดยการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบทำให้เสียเวลาและได้เนื้อหาน้อย นักเรียนทั้งสองกลุ่มก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ถึงแม้ว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มจะเห็นด้วยน้อยกับข้อความดังกล่าวก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่าการสอนโดยการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบไม่ได้ทำให้เสียเวลาและได้เนื้อหาน้อย แต่เมื่อทดสอบตามสมมติฐานแล้ว ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นอาจเป็นเพราะว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวิธีการเรียนและวิธีการคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของวอร์เร็น แอล แฮสแลม และวิลเลียม เอฟ บราวน์ (Warren L. Haslam and William F. Brown 1968 : 223-226) และนิกา เลือกอน (2522 : 42-45) ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น ดังนั้นนักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้จึงมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อความดังกล่าวข้างต้น

4. ด้านประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา

การเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะในข้อที่ระบุว่า วิชาสังคมศึกษาช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิชาสังคมศึกษามีส่วนในการสร้างเสริมให้นักเรียนซาบซึ้งและเห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมของชาติ ถึงแม้ว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มจะเห็นด้วยมากในรายละเอียดแต่ละข้อเหมือนกันก็ตาม แต่ก็ยังแตกต่างกันในปริมาณของความเห็นด้วยมากน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อันอาจกล่าวได้ว่าเนื่องมาจากพื้นฐานทางการเรียนที่แตกต่างกันของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์จะเน้นหนักในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ในขณะที่นักเรียนแผนการเรียนภาษาต่างประเทศจะเน้นหนักทางด้านภาษา และสังคมศาสตร์ การเรียนที่แตกต่างกันทำให้นักเรียนมีความคิด นิสัยทัศนคติ และความสนใจที่แตกต่างกัน ซึ่ง นภาพร เมฆรักษานิช (2515 : 58-59) ก็ได้ศึกษาพบว่านักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์มีนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนแผนกศิลป์ และพรณี ช. เจนจิต ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และพื้นฐานทางการศึกษาต่างกัน จะมีผลทำให้ทัศนคติและความสนใจแตกต่างกัน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาและพร้อมที่จะแสวงหาเอกลักษณ์เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ตนเอง (2528 : 69-73) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา

กล่าวโดยสรุป การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีความคิดเห็นในด้านจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตร พ.ศ. 2524 ด้านลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศมีอายุอยู่ในวัยเดียวกันคือระหว่าง 18-20 ปี และโดยส่วนใหญ่ทั้งนักเรียนทั้งสองกลุ่มชอบเรียนวิชาสังคมศึกษาเหมือนกันเพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจ ประกอบกับวิธีการสอนของครูในปัจจุบันนี้ก็เน้นให้นักเรียนทุกคนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้นักเรียนทั้งสองแผนการเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นในด้านประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีความเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามที่ระบุไว้โดยส่วนรวมเหมาะสมที่ใช้สอนในโรงเรียนในปัจจุบัน ดังนั้นถ้าครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้ปฏิบัติตามกระบวนการ



การเรียนการสอนดังที่ได้อภิปรายมาแล้วข้างต้นต่อไป ก็จะทำให้การสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของไทยมีประสิทธิภาพผสมความมุ่งหมายของหลักสูตรในการสร้างเสริมเยาวชนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับครูสังคมศึกษา

1. จากพื้นฐานการเรียนของนักเรียนโดยเฉพาะในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ที่มีวิธีการเรียนแบบวิทยาศาสตร์ และจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น และรู้จักการแก้ปัญหา นั้น ครูสังคมศึกษาจึงควรนำรูปแบบวิธีสอนแบบสืบสอบ (Inquiry Mode) หรือรูปแบบการสอนที่เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Discovery Mode) มาใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองความต้องการของผู้เรียนและเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นฐานในการเรียนของนักเรียน
2. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ โดยเฉพาะการพานักเรียนไปทัศนศึกษาตามสถานที่สำคัญ ๆ ทางประวัติศาสตร์ของไทย ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ และทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนได้ดีขึ้น
3. ครูควรจัดการวัดผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาสม่ำเสมอ และควรมีการวัดและประเมินผลการเรียนทุกครั้งที่จบบทเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รู้ความสามารถและพัฒนาการของตนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตนเสมอ ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในการนำวิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และเพื่อให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ในวิชาสังคมศึกษาให้มากขึ้น เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงทำให้มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษามากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

1. กรมวิชาการควรจัดการอบรมครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ การใช้สื่อการสอนประเภทโสตทัศนูปกรณ์ การวัดและการประเมินผล การจัดการกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนความรู้ในเนื้อหาวิชา เพื่อครูจะได้นำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. กรมวิชาการควรได้มีการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมาเผยแพร่ให้ครูสังคมศึกษาได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างแผนการเรียนต่าง ๆ ในวิชาอื่น เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

2. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการสอนที่เน้นข้อมูลและเนื้อหาสาระ กับรูปแบบการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน